

Sygn. akt V CSK 541/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa A. M.

przeciwko A. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 16 czerwca 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia uwzględniającego apelację i oddalającego powództwo w pozostałym zakresie (punkt 1),

2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części,

3) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] na skutek apelacji pozwanego A. G. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w C. z dnia 30 września 2015 r. w punkcie pierwszym w ten sposób, że pozbawił wykonalności nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w C. z dnia 14 grudnia 2011 r. w zakresie nakazania A. M. zapłaty na rzecz A. G. kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami

od dnia 1 listopada 2010 r., a w pozostałym zakresie oddalił powództwo i apelację. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że powód zrealizował zobowiązanie objęte tytułem wykonawczym, nie zgodził się jedynie z uwzględnieniem powództwa co do pozbawienia wykonalności nakazu zapłaty w zakresie kosztów procesu.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych oraz czy wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku. Zaznaczył, że istnienie odmiennych orzeczeń sądowych wydanych na podstawie tego samego materiału dowodowego, nie jest pożądane dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu w części dotyczącej rozstrzygnięcia uwzględniającego apelację i oddalającego powództwo w pozostałym zakresie (punkt 1 wyroku). Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego, w tym zakresie, stanowi konsekwencję częściowego uwzględnienia apelacji, oddalenia powództwa i nadania wyrokowi Sądu pierwszej instancji nowej treści. W tej części orzeczenie Sądu pierwszej instancji jest korzystne dla pozwanego, a dopuszczalność skargi kasacyjnej, podobnie jak innych środków zaskarżenia, uzależniona jest od wykazania przez skarżącego interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia, który uwarunkowany jest wykazaniem pokrzywdzenia tym orzeczeniem (*gravamen*). Ocena pokrzywdzenia, stanowiącego warunek dopuszczalności zaskarżenia, musi poprzedzać badanie zasadności środka zaskarżenia. Oznacza to, że skarga

kasacyjna pozwanego, w tej części, jako niedopuszczalna na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. podlegała odrzuceniu (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014r., II CSK 44/14, nie publ.).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że w przyjętym w kodeksie postępowania cywilnego systemie apelacji pełnej postępowanie apelacyjne ma charakter rozpoznawczy, sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Wyjaśniono, że sąd drugiej instancji ma obowiązki i uprawnienia sądu merytorycznego, który może dokonać innej oceny prawnej ustalonego przez sąd pierwszej instancji stanu faktycznego, odmiennej oceny dowodów i innych ustaleń faktycznych, a także uzupełnić ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji. W sytuacji, gdy sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego ani po rozważeniu zarzutów apelacyjnych, nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów i ustaleń faktycznych orzeczenia sądu pierwszej instancji, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia. Wystarczające jest wówczas, by stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego. Podkreślono również, że wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji, nie oznacza konieczności osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji, wystarczające jest bowiem odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., I PK 264/16, nie publ., z dnia 30 września 2016 r., I CSK 623/15, nie publ. i, z dnia 15 września 2016 r., I CSK 659/15, nie publ.). Nie zachodzi zatem, potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Powoływanie się natomiast na istnienie dwóch odmiennych orzeczeń sądowych, opartych na tym samym materiale dowodowym, nie pozostaje w bezpośrednim związku ze sformułowanym zagadnieniem prawnym. Ponadto u podstaw tej rozbieżności leży odmienna ocena zgromadzonego w tych sprawach materiału dowodowego, czyli kwestie uchylające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Podstawy skargi muszą być, bowiem oparte na ustalonej przez Sąd drugiej instancji podstawie faktycznej rozstrzygnięcia,

która nie może być przez Sąd Najwyższy modyfikowana, a w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powoływanie nowych faktów i dowodów. Zasady tej nie respektuje skarżący opierając skargę kasacyjną wprost na zarzucie naruszenia art. 233§1 w zw. z art. 391 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 i w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 października 2016 r. (Dz. U. z 2015, poz. 1800 ze zm.).

jw

[aw]